

DÉLAMERIKAI

MAGYAR SÁG

"HUNGAROS DE SUDAMERICA"

ORGANO DE LA COLECTIVIDAD HUNGARA EN LA AMERICA DEL SUR

FRANQUEO A PAGAR
Cuenta 112
TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 1388
Central
Correo Argentino

Alrededor de 250.000 húngaros
viven en América del Sur
El periódico

„Délamériai Magyarorság"

es el órgano más difundido en esa
numerosa colectividad de la cual
defiende sus intereses y a la vez
lucha por una

HUNGRIA INDEPENDIENTE

Dirección:
BUENOS AIRES — LAVALLE 361
U. T. 31 (Retiro) 2619
CASILLA CORREO 1483

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 198123

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUENOS AIRES — LAVALLE 361
U. T. 31. Retiro 2619

Leveleim:

„Magyarország"
Casilla Correo 1483 — Buenos Aires

MEGJELENIK: kedden, csütörtökön és szombaton

Főszerkesztő
Faragó Rezső

yes szám 20 cts.

Előfizetési árak:

1 hónapra 2 argentinai pesó
(Külföldön 40 északamerikai cent)

Hirdetések díja:

hasábcentiméterenként \$ 2.—

XVIII. évf. 2495. szám
Szombat, 1946. május 4.

ALEXANDRIA egyetemén több
napon keresztül rendbontás folyt s
ennek következtében tegnap éjjel
hadserg szállta meg az épületet.
A katonaság 18 letartóztatást esz-
közölt.

BARCELONA központjában, a
Franco győzelmét hirdető emlék-
oszlop előtt egy hónap alatt most
másodszor robbant fel egy kisereji
bomba, amely az emlékműben ká-
rokat okozott.

BRAZILIA hadügyminisztere az-
zal vádolja a kommunista pártot,
hogy miután ígéretei alapján en-
gedélyt adtak működésére, most
forradalommal, vagy polgárhábo-
ruval fenyegetőzik és kijelentette,
hogy minden kísérletet, amely erő-
szakra irányul, a legszigorúbban fog
elnyomni és megtorolni.

BOLIVIA kormánya hivatalos
nyilatkozatot adott ki a nemrég le-
leplezett összeesküvésről, amelynek
célja a kormány eltávolítása volt.
Ennek dacára a vasárnapra kitű-
zött választásokat meg fogják tar-
tani.

CHILE nemzeti irodalmi díját,
100.000 pesót Eduardo Barrios is-
mert regényíró nyerte el. A kitűn-
tetett író 62 éves és műveit Dickens
alkotásaihoz hasonlította a világ-
sajtó.

FINNORSZAG miniszterelnöke
közölte, hogy Stalin ígéretet tett a
300. milliónyi hadikártérítési összeg-
nek 200 millió dollárra való leszá-
llítására.

FLEXNER Simon ismert észak-
amerikai orvos tudós, számos tudomá-
nyos munka szerzője, 83 éves
korában New Yorkban meghalt.

MacARTHUR elrendelte, hogy a
japán hadiflottának mindazokat az
egységeit, amelyek nagyobbak, mint
egy torpedó-romboló, meg kell sem-
misíteni.

OLASZORSZAG és Brazília kö-
zött helyreállott a telefonösszeköt-
tetés. Az első beszélgetés a brazi-
liai vatikáni nagykövet és Camara
rioi bíboros hercegprímás között
folyt le.

PÁRIZS rendőrsége letartózta-
tott három személyt, akik 10 mil-
lió frankkal károsították meg a
Nemzeti Bankot, úgy, hogy lebélyeg-
zésre került bankjegyeket csempész-
tek ki Braziliába és onnan hivata-
los beváltásra visszaküldték Fran-
ciaországba.

VARGAS dr. volt braziliai kö-
ztársasági elnök május elsején kiált-
ványt intézett a munkássághoz és
a braziliai laborista párt zászlaja
alatt való tömörülésre hívta fel
őket s hangsúlyozta hogy úgy, mint
elnöksége egész tartama alatt, ezen-
tul is a munkásosztály érdekeit
fogja a szenátusban képviselni.

A moszkvai rádió feltűnő vádja a magyar kiscgazda-ifjúság ellen

Királypárti összeesküvés leleplezését jelentette

Buenos Aires, május 3
Az United Press moszkvai szer-
kesztősége azt a feltűnést keltő je-
lentést közölte a világsajtóval, hogy
az orosz kormány hivatalos rádió-
állomása egy magyar királypárti
összeesküvés leleplezését hozta nyil-
vánosságra.

A moszkvai rádió szerint a ma-
gyar ifjúságnak egy csoportja, a
mely a kiscgazdapárt kebelében
működik, összeesküvést szőtt és ki-
rálypárti államcsínyt tervezett Ma-
gyarországon, azonban a politikai
rendőrség idejekorán leleplezte azt
és a szervezkedők közül 70 sze-
mélyt letartóztatott.

A moszkvai rádió jelentésének
forrásaként ausztriai lapközlemé-
nyeket nevezett meg és hozzáfűz-
te, hogy amikor a rendőrség a le-
tartóztatásokat eszközölte, nagy-
mennyiségű fegyvert, továbbá lö-
szereket és robbanóanyagokat ta-
lált és foglalt le.

A továbbiakban közölte a moszk-
vai rádió, hogy ezek az ifjak Bu-
dapest két kerületében kapcsola-
tot létesítettek Szálasi párhíve-
vel és — folytatja — „megállapi-
tást nyert, hogy az összeesküvők
királypárti puccsot készítettek elő

és meg akarták gyilkolni a demok-
rata politikai vezetőket, mint azt
az egyik csoport feje kihallgatása-
kor be is ismerte. Ez a csoport-
vezető régebben a magyar nazi
(nyilas)-pártnak volt tagja."

Az United Press moszkvai szer-
kesztősége a jelentés kiegészítéséül
— magyarázatként — közli, hogy
a kiscgazdapárt Magyarország több-

ségi pártja, azonban ennek dacára
a belügyminisztérium — amelyhez
a rendőrség is tartozik — egy kom-
munista miniszter vezetése alatt
áll.

Elmondja még a hírügynökség,
hogy bizonyos körökben azt mond-
ják, hogy a baloldali magyar pár-
tok bejelentése szerint fascista ele-
mek szivárogtak be a kiscgazdapárt-

ba abból a célból, hogy azt belül-
ről bontsák meg. Emlékeztet arra
is, hogy néhány hét előtt a párt
tagjai sorából 21 képviselőt zárt
ki.

A szerkesztőség megjegyzése:
A moszkvai rádió kétségtelenül
szencziós jelentését Budapestről
eddig sem meg nem erősítették,
sem meg nem cáfolták.

Az Unió nem nyújt kölcsönöket hogy abból az oroszoknak fizessenek

Ujjabb súlyos ellentétek a külügyminiszterek párizsi tanácskozásán. Az oroszok ra-
gaszkodnak Olaszországgal szemben 300 millió dollárnyi hadikártérítéshez

Az olasz tengerészek átadás előtt elsüllyesztk az összes hadihajókat

A négy nagyhatalom külügymi-
nisztereinek párizsi tanácskozásán
éles ellentétek

merültek fel az orosz és az ameri-
kai delegátusok között, a fegyver-
szüneti szerződésekben kikötött
kártérítési igények megállapítása

és más ezzel kapcsolatos kérdés
körül.

Byrnes külügyi államtitkár rá-
mutatott arra, hogy a volt ellen-
eséges államokkal kötendő béke-
szerződés elkészítése és törvényerő-
re emelése még legalább hat hóna-
pot vesz igénybe, mert ha most a
párizsi konferencián meg is egyez-
nek a békeszerződések szövegében,
azokat még az UN nagy tanácsa
elő kell terjeszteni és csak azután
mehet végbe az egyes országok tör-
vényhozó testületei előtt a béke-
szerződések ratifikálása. Ezért ja-
vasolta Byrnes, hogy

vegyék felülvizsgálat alá a fegy-
verszüneti szerződéseket

és ahol az egyes országok gazdasá-
gi érdeke azt megkívánja, enyhít-
sék a kártérítési követeléseket.

Byrnes a nem-hivatalos ülésen
Molotov orosz külügyminiszterrel
folytatott heves vita során kijel-
lentette, hogy

az Unió nem hajlandó dollár-
kölcsönöket folyosítani a volt
ellenséges országoknak arra,
hogy azok az amerikai dollá-
rokkal fizessék le Oroszország-
nak a fegyverszüneti szerződés-
ben megállapított kártérítési
követeléseit.

Molotov ellenezte a fegyverszü-
neti szerződések felülvizsgálását.
Igy megmaradt az orosz külügymi-
niszter azon követelés mellett, hogy
Olaszország fizesse meg Orosz-
országnak a megállapított 300
millió dollár kártérítést

és nem volt hajlandó az összeg
csökkentéséhez hozzájárulni.

Bevin és Bidault az orosz állás-
ponttal szemben Byrnes javaslatát
támogatták. Byrnes hangoztatta,
hogy Olaszországot az angol-ame-
rikai haderő és a hadiflotta győzte
le és így az ott nyert

hadizsákmány tulajdonképpen
őket illeti és nem az oroszokat.

Megemlítették, hogy ezt az elvet
Németországgal és a keleteurópai
országokkal szemben éppen Molot-
ow állította fel.

Byrnes rámutatott arra, hogy
az olasz fegyverszünet óta az Unió
és Anglia 500 millió dollár értékű
élelmiszer és nyersanyagot szállit-
tott Olaszországnak és az UNRRA
további 400 millió értékű szállit-
mányt szánt Olaszországnak és en-
nek a segítségnek nem az a célja,
hogy Olaszország 300 millió dollárt
mielőbb megfizethessen Oroszor-
szágnak.

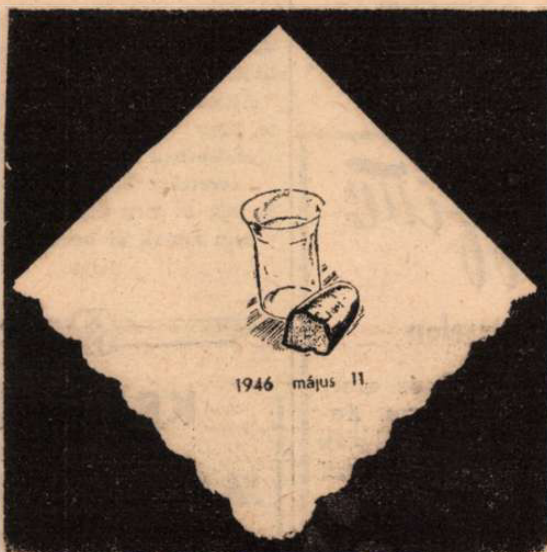
A konferencia két és fél órai ta-
nácskozás után határozathozatal
nélkül fejeződött be.

Római jelentés szerint
az olasz tengerészek elhatározták,
hogy inkább maguk sülly-
esztk el az olasz hadihajó-
kat, sem hogy azokat átadják
az oroszoknak,

görögöknek, jugoszlávoknak és más
államoknak.

A haditengerészek türelmetlenül
várják a párizsi béketárgyalásnak
az olasz hajóhadra vonatkozó dön-
tését.

„Kenyéren és vizen"

Minden eddigi „résztvevő"-nek elküldöttük
az emlék-szalvétákat

Heteken át menedékhelyül szolgált a híres aggteleki cseppkőbarlang

Sok kárt okoztak felszereléseiben a környékbeli lakosok — A megszökött igazgató bűnös manipulációi

Buenos Aires, április 22
A budapesti "Kis Újság" egyik most ideérkezett számában olvassuk ezt a riportot:

Aggtelek csendes kis falu, köz. veretlenül a szlovák-magyar határon. A falutól nem messze van a 22 kilométer hosszú világhírű cseppkőbarlang egyik bejárata, melynek híres szögesbakancsos turisták hor. dozták szét a négy égtáj felé. — Olyan ismertté tették, hogy mesz. sze földrészek lakói is el. ellát. gattak ide a háború előtt, hogy meg. sodálják a világ leghosszabb mesebarlangjának szépségeit.

A barlang felbecsülhetetlen ide. genforgalmi és kulturális érték. kel rendelkezik. Az előző szakasz

üregeiben a kőkori barlanglakók kőből és csontból csiszolt szerszá. mait is megtalálták a kutatások folyamán s a néhány évvel ezelőtt épített turisztaszálló muzeummá berendezett részében helyezték el.

Az aggteleki cseppkőbarlangot is megviselte azonban a háború. Pontosan egy esztendővel ezelőtt hat hétig tartó heves harcok du. tak Aggtelek és Jósvali környé. kén s a lakosság, hogy mentse magát és értékeit, beköltözött a barlangba. Jobb buvóhelyet aligha találhattak volna. A többhetes barlangi élet nyomai nemcsak a cseppkővek megromlásához ve. zettek. Az egykor a barlang meg. világítására szolgáló reflektorok

vezetékei leszaggatva, a földalatti patak és az utak szeméttel tele. szórva, a nagyközönség számára egyelőre csaknem lehetetlenné te. szik a látogatást. A felelősség el. sősorban Dr. Kessler Hubertet ter. heli, aki a cseppkőbarlangnak éve. ken át igazgatója volt és a múlt év novemberében Németországba menekült, szabad prédául hagyva a világhírű barlangot, a turista. szállót és a muzeumot.

Dr. Kessler Hubert nem várta be a változást. Minden oka meg. volt rá, 1944 november 16-án még Jósvaliról levelet intézett Vörös Tihamérnak, a Turista Szövetség társelnökének, amelyben kéri a szövetségben található és az aggteleki cseppkőbarlangra vonatko. zó iratok megsemmisítését. Ezzel részben azt akarta elérni, hogy ez a több évtizedes feltárómunka, a mit a barlangban addig végeztek, megakadjon, de azonkívül az utá. najövők elől szerette volna eltit. kolni különböző nem egészen tiszt. ta manipulációit is.

Késztelenül bizonyosodott, hogy Dr. Kessler a szálló építke. zése céljaira történt anyagbeszer. zések és a munkálatok egy részét saját építkezésére fordította — olvassuk a jegyzőkönyvből. Nehány oldallal arrébb a bizottság megál. lapítja: "Nincs abban a helyzet. ben, hogy pontosan jelölhessen meg egy összeget, amellyel Dr. Kessler igazgató a szövetséget meg. károsította, miután az egész épít.kezés lebonyolítása az elképzelhe. tő legszabálytalanabb módon folyt. le." A bizottság jelentése alapján kiderült, hogy Dr. Kessler szak. szerítlen építkezést folytatott s a turisztaszálló építkezéséhez si. lány anyagokat használt fel. — Mindennek ellenére a Turistaszö. vetség akkori vezetősége az ügyet elaltatta és ad acta helyezte.

A cseppkőbarlang igazgatójá. nak tehát volt oka miért meg. lépni. A felelősségrevonás elől meg. szökött igazgató — úgy hírlík — nemrégiben visszaszökött Ma. gyarországba s az egyik miniszte. riumban is megjelent, hogy puha. toldozék, miként szerethetné visz. sza jól jövedelmező állását. — Nem hisszük, hogy erre sor kerül. het. Annál kevésbé, mert a bar. langnak azóta Révész Lajos, régi barlangkutató személyében, új igazgatója van, aki a legnehezebb időkhöz fogott hozzá a rengeteg kárt, pusztítást szenvedett bar. lang és a hozzátartozó épületek rendbehozásához. A lelkesedés és az akarat azonban még nem elég. Az új kultuszminiszter felé fordul a Magyar Vándorsport Szövetség, hogy nyújtson segítséget a pótol. hatatlan nemzeti érték megmen. tésére.

László Gyula.

Meduza arca — Hungária arca

Dr. Takaró Géza északameri. kai református pap, a magyar segélyezési mozgalom egyik veze. tője írta:

Hajdan kővé meredt, aki Meduza arcába tekintett, mert minden haja szála helyén kígyók lobogtak.

A mithológiai Meduza szépség-királynő lehetne a náci-nyilas ször. nyeteg mellett. Isteni csoda, hogy a magyarok milliószámra kővé nem meredtek, mielőtt a véres orgiát rendező démon fejét levághatta az egyesült nemzetek Perzeusa.

Van ok örvendezésre és ünneplésre, ha most a romok felett leng is a magyar zászló, mert a feltámadás tavasza felé tartunk.

Hungária előbb-utóbb leveti szép, szomorú fejéről a gyászfátyolt és új reménnyel fog munkához, elárvult gyermekei otthonának rendbeho. zásához.

Eddig — két hónap alatt —

15,216.66 svájci frankot

juttatott a

„Délamerikai Magyarság”

gyűjtő-akciója — a magyar gyermekek és betegek ré. szére sürgősen szükséges gyógy- és tápszer vásárlása céljaira — Svájcban!

Ilyen sokat?

Nem! ILYEN KEVESET!

Ön még nem járult hozzá a gyűjtéshez?

MIRE VÁR?

Pesti témák

— Egy budapesti lapba írta: Stella Adorján —

Fontos dolgom akadt az "Első Szénfekerítő Rt."-nél. A titkárhoz akartam bejutni, de a titkárnak új titkárnője van, aki nem ismert és nem akart beengedni. Várakozás közben kihallgattam egy beszélgetést, amely közte és a személyzet főnöke között játszódott le.

— Babot nem kapunk ebben a hónapban? — kérdezte a főnök komoran.

— Nem, csak fejenként 15 deka főzőlisztet — hangzott a válasz. Miután itt nem tudtam a dolgo. mat elvégezni, átmentem a "Villany gáz és egyéb közműveket korláto. zó szövetkezethez". A főkorlátnak éppen telefonált és a következőket mondotta:

— Hétfőn tökmag- és szójabab. kiosztás lesz, légy szíves, küldj be két stancilít.

A portás még közölte velem — miután azt hitte, hogy én is a szövetkezethez tartozom — hogy el. sején ne felejtsek el üveget hozni, mert fejenként két deci hosszuló. pést kapunk.

Utána az "Atombombáról meg. jelent hírlapi kacsákat kutató írté. zet" adjunktusát kerestem fel, épen lombik fölé hajolva tudományos ki. sérleteket végzett. Növendékei áhi. tással vették körül. Magam is izga. lommal vártam a kísérlet befeje. zését. Csakhamar felemelkedett a lombik fölé és így szólt:

— Mondja Nusika, kapunk a hé. ten krumplit?

Innen eszembe jutott, hogy ne. kem is be kellene nézmem az "Egye. sült Budapesti Káposztáskocka és Roseibni Üzem"-hez, ahol talán hallok valami pikáns intimtást a közeli felhozatalról. Az elnökhöz szerettem volna be jutni, de nem engedtek.

— Fontos tanácskozása van az elnök urnak — közölte az ajtón. álló.

— Milyen ügyben? — kérdeztem izgatottan és hogy bizalmat kelt. sek, egy házitöltésű Virginiát nyuj. tottam át neki.

— Magának megsugom — közölte bizalmasan — arról tanácskoznak, miképp lehetne az alkalmazottak. nak a tavaszi bajnoki fordulóra kedvezményes futballjegyet szerez. ni...

NEM OLVASTA?

Napjában ismerőseivel való be. szélgetés közben hányzor for. dul elő, hogy olyasmi kerül szó. ba, amiről Ön nem tud? Talán nem is hallotta még? Vagy egé. szen elferdítve jutott hozzá a hire?

Rendelje meg a

„D. Magyarság” - ot

és mindenről a megjelenés nap. ján pontosan, részletesen értesül. akár hazai akár kolóniális ese. ményről, vagy az ország-világ dolgaról van szó.

Irni-olvasni tudó ember nem nélkülözheti az újságokat, ma. gyar ember pedig a

„D. Magyarság”-ot

Délamerika zenevilágának

két ismert magyar nagysága

Kinszky Róbert

és

Heltay Ferenc

a magyar nép segítésére, az argentinai Vörös Kereszt védnöksége alatt JUNIUS 10-én az

ODEON

színházban koncertet rendeznek.

A nagy magyar zeneköltők: Liszt, Kodály, Bartók stb. művei kerülnek előadásra, ami ezt a koncertet nemcsak a segítésért teszi értékké, hanem a zeneművészet szempontjából is és kimagasló eseménye lesz a buenosairesi színházi évszaknak.

mindig pontosan bejött egy doma. hidai nemes ember, bizonyos Bagossy József nevezetű, aki inkább közbeszólt, mint beszélt. Mikor például arról tanácskoztak a megye. házán, hogy Kossuth apánk kére. sére hány katonát adjon Szatmár a hazának, akkor egyszer csak köz. beszélt:

— De mi lesz a méhesemmel? Azzal mit csináljunk?

A megyegyűlés urai nem hede. ritettek rá, hanem mikor már meg. állapodtak a katonák számában, — arról tanácskoztak, hogy hol vesz. nek ruhát és fegyvert annyi em. ber részére? Hallgatta ezt Bagossy József nagy türelemmel, amíg vé. gül újra közbeszólt:

— Hol veszünk az idén vetőma. got?

A megyegyűlés megoldotta a ru. hák és fegyverek kérdését is ak. ként, hogy a szatmári szürszabók előállítsák az egyenruhákat. Ha. tul melegek lesznek is azok nyá. ron, de annál jobbakké télen. — A nagybányai timárok és csizmadiaik gondoskodtak a bakkancsokról, a felsőbányai puskaművesek fegyve. rekről, meg golyókról. Ami pedig a szükséges lovakat illeti, elrende. lte a megyegyűlés, hogy legyen ló. sorozás. A ló se rosszabb az em. bernél. Azt is megilleti az a dicső. ség, hogy sorozás útján kerüljön a hadseregbe. Így jött szóba az éle. mezés nagy kérdése, amikor is úgy vélte a megyegyűlés, hogy az üres gyomru katona rossz katona, de ekkor újra felszólított Bagossy József éles hangja:

— Mennyi kendert vessünk az idén?

Böszörményi Pali erre közbemor. dult:

— Eppen csak annyit, amennyi a kegyelmed nyakára való kötéltre elég.

Ezt azonban Bagossy József nem hallotta és a továbbiak során is közbeszólt olyan dolgok felől, a melyek nem szolgálták a haza ja. vára. Ez a Bagossy volt mintaké. pe az olyan embereknek, akik a fától nem látták az erdőt.

Az ördög tudja, hogy jutott mind ez az eszembe, de mikor elgondol. koztam felette, akkor egyszer csak halkan azt kérdeztem magamtól:

— Vajjon hány ilyen Bagossy Józsa formájú ember szaladgál kö. rülöttünk?

Mikor erre gondoltam, akkor sor. ra vettem ismerőseimet, barátai. mat és apránként reájöttem, hogy ezer közül talán csak egy van, aki nem ilyen. Ott van például egyik igen kedves barátom, akinél a ma. gyarországi segély-gyűjtés dolgá. ban jártam és aki adott volna is jócskán, mert volt neki miből, ha eszébe nem jut:

— Még van egy unokaöcsém Gen. csen, előbb azon kell segítsek.

S nemcsak Pali barátom, hanem Miska, Gyuri, Bandi is eképpen gondolkoztak, csak a maguk fáját látták és nem azt a rengeteg erdőt, amit a magyarországi nyomorúság alkotott.

Gyenge termés az ember! Leg. többje nem lát tovább az orrá. nál.

Előfizetőink figyelmébe!!!

Az óhazai rokonok címének felkutatását, hagyatéki stb. ügyek rendezését ismét vállalja DIJTALANUL a magyar belügyminiszterium közvetlen felügyelete alatt működő "Magyar Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Iroda" Budapest.

Előfizetőink ilyen természetű érdeklődését — levélportó meg. térítése mellett - szívesen közvetíti a "Délamerikai Magyarság"